

Hemställan om ändring av bestämmelser om lärarlegitimation

Hemställan

Lagändring

Skolverket hemställer att regeringen lägger fram ett förslag till riksdagen om ändring i lagen (2011:189) om ändring i skollagen (2010:800). Ändringen ska innebära att bl.a. följande bestämmelser ska börja tillämpas vid ett senare tillfälle:

- 2 kap. 13 § om att endast den som har legitimation och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen,
- 2 kap. 20 § om att endast den som har legitimation får anställas utan tidsbegränsning, och
- 3 kap. 16 § om att lärare utan legitimation som sätter betyg ska göra det tillsammans med en legitimerad lärare.

Förordningsändringar

Skolverket hemställer också att regeringen ändrar bestämmelser i förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor (*behörighetsförordningen*) samt i förordningen (2011:1057) om ändring i förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare (*lärarlyftsförordningen*).

Ändringen av behörighetsförordningen ska innebära att följande bestämmelser ska börja tillämpas vid ett senare tillfälle:

- 4 kap. 2 § om att mentorn under en introduktionsperiod ska vara legitimerad, och
- 4 kap. 9 § om att Skolverket ska meddela beslut i ärenden om legitimation senast fyra månader efter det att alla handlingar som gäller den sökande har kommit in till myndigheten.

Ändringen i lärarlyftsförordningen ska innebära att kravet i 3 § på att läraren ska ha legitimation för yrket ska börja tillämpas vid ett senare tillfälle.

2012-02-10
2 (3)

Skälen för hemställen

I skolan finns idag cirka 180 000 verksamma lärare som kan ansöka om legitimation. I dagsläget har drygt 87 000 ansökningar inkommit till Skolverket. Skolverket har hittills meddelat cirka 2 000 legitimationer. Ett betydande antal ansökningar kommer sannolikt att komma in under första halvåret 2012. Skolverkets bedömning är nu att verket inte kommer att kunna behandla en relativt stor del av ansökningarna före den 1 juli 2012.

Rättssäker handläggning

Handläggningen av alla legitimationsärenden ska ske på ett rättssäkert sätt och med beaktande av dessa krav ska hanteringen ske så effektivt som möjligt.

Ansöknings sätt

Av de ansökningar som har kommit in till verket är ca 75 procent pappersansökningar. Detta är en mycket större andel än vad som ursprungligen bedömts och medför en mycket omfattande pappershantering. Varje handling måste skannas och läggas in i det digitala registret.

Alla lärare har ännu inte ansökt

I nuläget har som tidigare nämnts drygt 87 000 ansökningar inkommit. Det motsvarar ungefär hälften av landets lärare och förskollärare. Denna siffra är avsevärt lägre än tidigare beräknat.

Beredning av ärenden

Det första steget i beredningen av ett ärende är att kontrollera att ansökan är komplett. Uppemot hälften av de inkomna ansökningarna är ofullständiga och behöver kompletteras på olika sätt. Till exempel saknas sidor i examensbevis eller sanningsförsäkran. Det finns också ofta oklarheter i tjänstgöringsintygen som behöver utredas. Detta innebär att handläggarna behöver kontakta många sökanden för att ansökningarna ska bli kompletta vilket förlänger handläggningstiden avsevärt.

Bedömning av behörighet

I bedömningen av vilken behörighet en examen eller en kurs ska ge behöver Skolverket i många fall begära kompletterande uppgifter från det lärosäte som utfärdat examensbeviset. Detta är en tidskrävande men helt nödvändig process för att säkerställa rättssäkerheten i ärendehantering och för att följa kraven i behörighetsförordningen. Det finns en stor mängd examensbevis och kurser där det inte är möjligt för Skolverket att avgöra utbildningens eller kursens inriktning, omfattning och avsikt i den utbildning den sökande gått. Skolverket ska hantera examensbevis från 1960-talet och framåt. Under sitt yrkesliv har många lärare dessutom kompletterat sin utbildning på olika vis vilket gör att det finns en stor flora av kurser. Detta innebär att Skolverket kontinuerligt behöver utreda nya kurser. Denna hantering är avsevärt mer tidskrävande än vad som tidigare beräknats.

Svårigheter med it-utveckling

Skolverket har tidigare vid ett flertal tillfällen aviserat stora problem med det it-stöd som är under utveckling för legitimering av lärare. De it-relaterade problemen består i flera delar. Uppdragets tidsramar har inte medgivit att systemets olika funktioner hunnit testas och kvalitetssäkras innan de tas i drift. Detta innebär att ärendehantering av legitimationsärenden i princip sker i en utvecklingsmiljö vilket också är en huvudförklaring till den instabilitet systemet haft under hösten och vintern. Stora utvecklingsinsatser har gjorts kring systemstabiliteten och sedan en tid tillbaka är systemet mer stabilt. De problem som höstens och vinterns svårigheter förde med sig påverkar fortfarande arbetet i stor utsträckning. Svårigheterna har också gjort att funktioner som är viktiga för att hanteringen ska bli effektiv kan utvecklas först nu. Ett effektivt och välfungerande it-stöd är en nödvändighet för handläggningen av 180 000 lärarlegitimationer.

Tidsramen för uppdraget är snäv och komplexiteten i hanteringen av uppdraget är större än beräknat. Skolverket har vid flera tillfällen betonat att tidsplanen medför betydande svårigheter för verket. Samtidigt har Skolverket ambitionen att utföra uppdraget inom de ramar som givits och gör stora ansträngningar för att uppnå detta. Skolverkets bedömning är dock nu att enskilda riskerar att komma i kläm, om inte de förändringar vi föreslår genomförs.

På Skolverkets vägnar

Anna Ekström
Generaldirektör

Niclas Westin
Enhetschef

I ärendets slutliga handläggning har överdirektör Helen Ängmo, chefsjurist Ulrika Lindén, avdelningschef Tommy Lagergren, jurist Emma Östling och undervisningsråd Pia-Lotta Sahlström deltagit.